

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся
Гончара
Олег МАРЕНКОВ

« 24 » сч 2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
 Гриценко Аліни Леонідівни «Формування концептуального поля феноменології
 Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку
 XX ст», представленої на здобуття ступеня доктора філософії
 за спеціальністю 033 Філософія

Витяг

з протоколу № 05 міжкафедрального семінару
 факультету суспільних наук і міжнародних відносин
 Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
 від 10 квітня 2025 року

ПРИСУТНІ: 15 з 19 членів наукового семінару.

ГОЛОВУЮЧИЙ: д-р політ. наук, проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, **Кривошеїн В.В.** (23.00.01 – теорія та історія політичної науки).

СЕКРЕТАР: канд. філос. наук, доц., доцент кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **Вершина В.А.** (09.00.05 – історія філософії).

Присутні: д-р політ. наук, проф. **Кривошеїн В.В.** (23.00.01 – теорія та історія політичної науки); д-р філос. наук, проф. **Шевцов С.В.** (09.00.05 – історія філософії); канд. філос. наук, доц. **Вершина В.А.** (09.00.05 – історія філософії); канд. соціол. наук, доц. **Бойко В.А.** (22.00.01 – теорія та історія соціології); д-р філос. наук, канд. соціол. наук, доц. **Бродецька Ю.Ю.** (09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії; 22.00.01 – теорія та історія соціології); канд. політ. наук, доц. **Головко І.К.** (23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку); д-р політ. наук, проф. **Іщенко І.В.** (23.00.02 – політичні інститути та процеси); д-р філос. наук, проф. **Кулик О.В.** (09.00.05 – історія філософії); д-р філос.н., проф. **Окороков В.Б.** (09.00.05 – історія філософії); д-р

філос. наук, проф. **Павлова Т.С.** (09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії), канд. політ. наук, доц. **Петров П.Г.** (23.00.02 – політичні інститути та процеси); д-р політ. наук, проф. **Ставченко С.В.** (23.00.01 – теорія та історія політичної науки); д-р філос. наук, канд. соціол. наук, доц. **Ходус О.В.** (09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії; 22.00.01 – теорія та історія соціології); д-р філос. наук, доц. **Шаталович О.М.** (09.00.05 – історія філософії); д-р політ. наук, проф. **Шуліка А.А.** (23.00.01 – теорія та історія політичної науки).

Запрошені: **Гриценко А.Л.** (здобувачка), канд. філос.н., доц. **Данканіч Р. І.** (09.00.05 – історія філософії).

Відсутні: д-р політ. наук, проф. **Висоцький О.Ю.**, д-р соціол. наук, доц. **Ніколенко В.В.**, канд. політ. наук, доц. **Тимченко М.М.**, канд. політ. наук, доц. **Щербак В.М.**

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи Гриценко Аліни Леонідівни, представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 Філософія.

Індивідуальний план наукової роботи і тема дисертації Гриценко Аліни Леонідівни затверджено вченою радою Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», протокол №3 від 29.10.2020 р. Гриценко А.Л. переведено на строк з 17.03.2025 по 01.10.2025 р. до закладу вищої освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для завершення роботи над дисертацією та захисту.

Тема дисертації «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.» затверджена вченою радою факультету суспільних наук та міжнародних відносин (протокол №9 від 20.03.2025 р.) та вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, науковими керівниками призначено професора кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, д.філос.н., проф. Кулика О.В. та д.філос.н., проф. Дубініну В.О. (протокол № 8 від 27.03.2025 р.)

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою «Філософія» зі спеціальності 033 Філософія (Сертифікат про акредитацію освітньої програми 2388, дійсний до 01.07.2027 р.)

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертації аспірантки Гриценко Аліни Леонідівни «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 Філософія.

За результатами перевірки дисертаційної роботи на плагіат програмою «Strikeplagiarism» зроблено висновок: робота Гриценко А.Л. має високий рівень унікальності (91,25%) і може бути допущена до захисту.

Перевірку на плагіат здійснювала комісія у складі: к.філос.н., доцент кафедри філософії Вершина В. А., к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин Петров П. Г., Бойко В. В., аспірант кафедри політології, соціології та публічного управління, Старікова (Черняєва) В.А., студентка групи СУ-22-2.

Роботу було розглянуто трьома фаховими експертами: завідувач кафедри філософії, д. філос. н., професор кафедри філософії Огороков В.Б., канд. філос.н., доц. кафедри філософії Данканіч Р. І., д. філос. н., професор кафедри філософії Шевцов С.В.

Робота виконана на 226 сторінках і містить такі складові частини: анотація, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки.

Слово надається аспірантці Гриценко А.Л. Будь ласка, регламент виступу - 20 хвилин.

Доповідь Гриценко А.Л.:

Шановний головуючий, шановні члени міжкафедрального семінару!

Тема дисертаційного дослідження «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст обумовлена тим, що феноменологія як філософський напрямок була заснована Едмундом Гуссерлем на початку XX століття. Вона позиціонує себе як філософська теорія і як методологічний підхід, спрямований на дослідження структур досвіду та свідомості. В останні десятиліття феноменологія знову набула популярності і стала предметом активного обговорення в різних за своєю орієнтацією академічних колах, що включають філософію, психологію, соціологію, когнітивні науки і навіть теорії мистецтва, літературознавство, антропологію, метафізику тощо.

Доволі актуальними на тлі сучасних процесів, що відбуваються у філософії, і тих викликів, що постають перед суспільством, є ідеї творців феноменології і теорій, споріднених з феноменологією, що виникли на рубежі XIX та XX століть. Можна сказати про формування широкого феноменологічного і навколо-феноменологічного руху в яких набули подальшого розвитку уявлення про духовну культуру, як визначальну силу розвитку індивідуальності, як передумову існування свідомості.

Вказані мотиви і склали в підсумку основу феноменології і її підходів до розуміння людської свідомості, а в подальшому розвитку перетворили її одну з найбільш цікавих і перспективних теорій і загальну гуманітарну методологію. Саме такою є феноменологія Е. Гуссерля, якщо розглядати її як цілісне вчення в рамках всіх етапів його філософського розвитку. Це особливо актуально, якщо врахувати

вплив феноменології на формування сучасної філософської герменевтики, одного з найбільш яскравих результатів цього розвитку.

Феноменологія продовжує залишатися актуальною у сучасному науковому та філософському дискурсі завдяки своїй здатності досліджувати глибинні аспекти людського розуму, інтелекту, досвіду та свідомості. Її міждисциплінарний характер та можливість застосування у різних галузях знань підтверджують її значущість та наявність значного потенціалу для подальших досліджень.

Втім, актуальність та недостатня розробленість в українській філософії дослідження витоків феноменології і її раннього етапу, визначили вибір теми та знайти у цієї філософії потужні можливості подальшого розвитку, показати актуальність досліджень витоків феноменологічного руху для сучасної філософії.

Об'єкт дослідження – є сукупність феноменологічних концепцій другої половини XIX – початку XX ст. і коло проблем феноменології як теоретична система, яка охоплює досить відмінні окремі теорії.

Предметом дослідження виступає генеза та еволюція феноменологічної проблематики і поглядів німецьких мислителів XIX-XX ст. з точки зору формування філософської феноменології і сутності її основних концептів.

Мета і завдання дослідження є визначення кола проблем і відтворення концептуального апарату раннього етапу розвитку феноменології у співвідношенні різних феноменологічних теорій в німецькій філософії другої половини XIX – початку XX ст.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1. З'ясувати теоретичні передумови виникнення феноменології в німецькій філософії другої половини XIX – початку XX ст.;
2. Провести порівняльний аналіз ранніх концепцій феноменології і близьких до неї теорій (А. Майнонга, Ф. Brentano, К. Штумпфа);
3. Дослідити рецепцію феноменологічного дискурсу в рамках аналітичної філософії;
4. Провести аналіз концептуального поля інтенціональності, поняття темпоральності і структури *час-свідомість* та концепту *життєвого світу*;
5. Розглянути становлення феноменології як дисципліни, що охоплює основні проблеми свідомості та досвіду.

Методи дослідження. Методологія дисертації ґрунтується на методі критичного історико-філософського аналізу, що дозволив простежити контекст і умови виникнення феноменології, а також варіативність феноменологічного дискурсу у різних концепціях представників німецької філософії.

В роботі з текстами представників феноменологічного руху загальнометодологічну основу складали можливості і використання системно-структурного підходу. Також провідну роль у дисертаційній роботі відіграв міждисциплінарний підхід, який в рамках історико-філософського дослідження

передбачає синтез не тільки норм наукового дослідження першоджерел, а й теоретичні ідеї і принципи, що визначають шляхи дослідження об'єкту.

Цілісну історико-філософську ретроспективу ідей різних феноменологічних шкіл забезпечила єдність культурно-історичного та компаративного підходів.

У ході дослідження використовувалися загальнонаукові та філософські методи дослідження. Насамперед, дедукція, яка допомогла надати авторському погляду послідовності та простежити важливі причинно-наслідкові зв'язки, та індукція, що дала змогу, вивчити окремі міркування філософів, узагальнити їх на рівні філософських концепцій, тенденцій чи парадигм. Для розуміння витоків важливих концептів феноменології використовувався етимологічний аналіз ключових термінів феноменологічних теорій.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що у процесі дослідження отримано низку нових результатів:

Вперше:

– Показано, що в концептуальному полі феноменології (Ф. Brentano, К. Штумпф, А. Майнонг, Е. Гуссерль) предмет феноменології формулюється по-різному через різне розуміння свідомості: у Майнонга – як світ предметностей, у Brentano – як психологічний світ, у Штумпфа – як світ феноменів, у Гуссерля – як чистий ейдос свідомості. У результаті всі версії залишають концепт свідомості незавершеним.

– Встановлено, що феноменологія Гуссерля спирається на раціональну модель свідомості й ідею повної редукції досвіду. У роботі запропоновано нову модель свідомості як дисипативної структури — процесу, що розкривається в актах смислотворення та світоспоглядання.

– Виявлено, що деякі компоненти досвіду в феноменології Гуссерля не підлягають редукції: інтенціональність, предметність, темпоральність, номатичні структури, ідеація (наприклад, ставлення червоного до його відтінків). Це відкриває новий простір дослідження.

– Показано, що скепсис є спільною методологічною основою для Гуссерля та Вітгенштайна. Вони виходять з античного скептицизму, але розвивають його як теоретичний інструмент пізнання, а не самоціль.

Подальший розвиток отримали:

– Концепція темпоральності в феноменології Гуссерля. Виділено кілька рівнів часу: фізичний, психологічний, іманентний, конститутивний потік, первинна час-свідомість. Показано, що темпоральність є ядром свідомості, а її аналіз у Гуссерля значно ширший за класичне трактування внутрішнього часу.

– Проаналізовано позицію А. Майнонга як оригінального, але пограничного учасника феноменологічного руху. Його концепція предметів є версією не-гуссерлівської феноменології, орієнтованої на продуктивну діяльність свідомості. Вона має значення для онтології духовних утворень та прикладної психології.

Уточнено:

– Як феноменологія Гуссерля трансформує інтенціональність Brentano, вводячи царину ноєматичних структур як смислу. Гуссерль аналізує не річ, а її ноетичний обрій — умову можливості знання.

– Ідею ізоморфізму між світом і його пізнанням через смислові та мовні конструкції. Світ у феноменології постає як продукт інтенціональної діяльності свідомості, що формує його структуру та значущість.

– Концепцію життєвого світу як відступ Гуссерля від ранньої феноменології. Життєвий світ є передумовою мислення, але виходить за межі раціонального знання, нівелюючи трансцендентальний проект та радикальність редукції. Це також виводить досвід за межі індивіда в напрямку інтерсуб'єктивності.

Структура роботи:

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; подано наукову новизну, практичне значення; розміщено відомості про апробацію та публікації результатів дослідження.

У **першому розділі** Досліджено джерела та історичні аспекти зародження феноменології, формування її принципів та теоретичного матеріалу. Обґрунтовано використання у дисертаційному дослідженні комплексу методів, серед яких: критичний історико-філософський аналіз; системно-структурний підхід; міждисциплінарний підхід; загальнонаукові методи (дедукція, індукція); категоріальний аналіз; етимологічний аналіз.

У **другому розділі** показано, що теоретичні підходи у феноменологічному методі обумовлені діяльністю його засновників, розглянута філософія Brentano, який запропонував новий погляд, де психічні явища перестали розглядатись як другорядні чи менш реальні; концепцію Майнонга і проблематизацію онтології умовних об'єктів; з'ясовано формування феноменологічної проблематики в теорії К. Штумпфа; взаємодія феноменології з аналітичною філософією знаходження точок зближення між цими двома напрямками.

Третій розділ присвячений аналізу внутрішньої теоретичної структури феноменологічних теорій, із наголосом на їх концептуальну єдність протягом історичного розвитку: темпоральність (система «час–свідомість»); інтенціональність (спрямованість свідомості на об'єкти); смислотворення (формування ноєматичних структур); методологічна побудова свідомості, включаючи її як дисипативну структуру; інтерсуб'єктивність і Інший у контексті «життєвого світу» (Lebenswelt) як пізнього концепту Гуссерля.

Практичне значення результатів дослідження: Результати дослідження можуть бути використані для аналізу картини виникнення феноменологічної проблематики та її подальшої реалізації у контексті розвитку феноменології як філософської теорії, а також застосовуватися під час викладання навчальних курсів з історії зарубіжної філософії: «Феноменологія», «Європейська філософія другої половини XIX – початку XX ст.», «Філософія мови», «Сучасна філософія» та ін.

Головні положення і висновки дисертаційного дослідження подані у 9 наукових публікаціях, а саме: 4 – у наукових фахових виданнях України з філософських наук, 1 – стаття у зарубіжному виданні, 1 у співавторстві – у європейському виданні що індексується в наукометричній базі «Web of Science», також у 3 тезах доповідей на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях.

Дякую за увагу!

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Питання 1. К.філос.н., доцент кафедри філософії Вершина В. А.:

Поясніть будь ласка чому був обраний саме Е. Гуссерль у якості ключового персонажу дослідження формування поля феноменології, а також дещо детальніше конкретизуйте актуальність цього вибору?

Відповідь:

Дякую за питання.

Едмунд Гуссерль був обраний як ключова фігура у дослідженні формування поля феноменології не випадково, а через його фундаментальний внесок у створення та концептуалізацію самої феноменологічної традиції. Основними причинами і аспектами актуальності цього вибору є:

1. Гуссерль вважається засновником феноменології в її сучасному розумінні;
2. Вплив на подальших філософів. Без Гуссерля неможливо уявити таких мислителів, як Мартін Гайдеггер, Моріс Мерло-Понті, Жан-Поль Сартр, Еммануель Левінас та інших. Його ідеї стали відправною точкою для численних напрямів у філософії XX століття – екзистенціалізму, герменевтики, постструктуралізму тощо;
3. Гуссерль розробив центральні методологічні принципи феноменології – *епохе* (феноменологічну редукцію), інтенціональність, ноезис-ноема структуру тощо. Ці поняття стали основою для подальшого розгортання феноменологічного поля;
4. У сучасному гуманітарному та філософському дискурсі феноменологія продовжує бути джерелом методологічних підходів до аналізу досвіду, сприйняття, тіла, часу, простору, інтерсуб'єктивності. Гуссерль – той, хто сформував це поле, тому звернення саме до нього як до ключового персонажа дозволяє простежити розвиток феноменології з її витоків;
5. Дослідження Гуссерля також важливе для розуміння переходу від класичної німецької філософії (Кант, Гегель) до філософії свідомості та досвіду, яка домінувала у XX столітті.

Таким чином, вибір Е. Гуссерля як центральної фігури у дослідженні формування феноменологічного поля є актуальним як з теоретико-методологічної, так і з історико-філософської точки зору.

Питання 2. Д-р філос.н., професор, завідувач кафедри філософії Окороков В. Б.:

Феномен нередукованості у феноменологічному дискурсі розглянуто Вами у різноманітних вимірах. Чому деякі аспекти свідомості, на думку Гуссерля, не піддаються феноменологічній редукції?

Відповідь:

Дякую за питання.

Так, деякі аспекти свідомості не піддаються феноменологічній редукції, оскільки вони не є похідними від окремих актів досвіду, а становлять саму основу можливості досвіду. Гуссерль вказує, що такі характеристики, як інтенціональність (спрямованість на об'єкт), темпоральність (часова організація свідомості), ноематичність (смилова структура феномену), а також емерджентність і дисипативність, є конститутивними властивостями свідомості. Вони не виникають у досвіді, а навпаки – формують його. Саме тому вони не можуть бути редуквані через феноменологічну редукцію: вони лежать по той бік її можливостей.

Крім того, сама редукція є методологічним інструментом, що не може бути застосованим до себе – цей момент створює межу, за якою починається сфера нередукованого. Таким чином, феноменологічна редукція, хоч і є потужним засобом аналізу, відкриває межі, за якими зберігаються структурні й онтологічні підвалини свідомості як динамічного і самоорганізуючого процесу.

Питання 3. Д-р філос.н., проф., професор кафедри філософії Шевцов С. В.:

Питання: Яким чином скептична позиція в феноменології Е. Гуссерля і аналітичній філософії Л. Вітгенштайна допомагає розв'язати проблему пізнання та свідомості?

Відповідь:

Дякую за питання.

Скептична позиція у феноменології Гуссерля та аналітичній філософії Вітгенштайна допомагає поставити під сумнів традиційні уявлення про пізнання і свідомість. Гуссерль, фокусуючись на феноменах, стверджував, що ми можемо пізнавати лише те, що безпосередньо з'являється в нашій свідомості, і ставив під питання можливість достовірного пізнання зовнішнього світу. Для нього важливими були досвід і інтерсуб'єктивність, що дає можливість створювати об'єктивні знання, виходячи з особистого сприйняття.

Вітгенштайн, у свою чергу, розглядав мову як обмеження пізнання. Він вважав, що наше розуміння світу залежить від мовних ігор та контексту, в якому ми використовуємо терміни. Скептицизм у його філософії спрямований на розуміння того, як мовні конструкції можуть спотворювати наше пізнання і як важливо уважно ставитись до використання мови.

Обидва мислителі використовують скептицизм, щоб уточнити межі пізнання, підкреслюючи, що людське розуміння світу є обмеженим і залежить від

суб'єктивного досвіду та контексту. Це дозволяє по-новому поглянути на проблему свідомості та пізнання, забезпечуючи більш точне і адекватне розуміння ментальних процесів.

Питання 4. Д-р політ.н., професор, завідувач кафедри політології, соціології та публічного управління Ставченко С. В.:

В роботі використовувались різні зарубіжні джерела, як німецькомовні так і англійські. Скажіть, будь ласка, а які саме україномовні джерела ви використовували в дослідженні?

Відповідь:

Дякую за питання.

В роботі переважно використовувались джерела іншомовного походження, а саме англійською та німецькою. Українська феноменологічна школа останніх років демонструє помітний інтерес до історичних аспектів розвитку цього філософського напрямку. Серед найбільш значимих сучасних вітчизняних досліджень слід відзначити роботи: І.С. Пухти, присвячену трансформації класичної концепції суб'єкта у філософській герменевтиці (2008); В. Чуйко; монографії і статті А. Богачова, І. Гояна, А. Дахнія, В. Дубініної, В. Кебуладзе, О. Кулика, С. Кошарного, В. Кременя, В. Огорокова, В. Чернієнко, Д. Шевчука.

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА.

Д-р філос.н., проф., професор кафедри філософії Кулик О.В.:

Шановний головуєчий, шановні члени міжкафедрального семінару!

Під моїм науковим керівництвом над своїм дисертаційним дослідженням А.Л. Гриценко почала працювати зовсім недавно – у 2025 році, коли її дисертація була повністю завершена і вона звернулася за можливостями захиститися до Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Протягом цього невеличкого періоду, ми декілька разів обговорювали з А.Л. Гриценко її дисертацію і вона внесла деякі зміни до тексту, покращивши його методологічну складову та аспекти, які пов'язані з оформленням відповідно до сучасних норм. Зважаючи на вищезазначені обставини, мені не так вже і багато що є повідомити про А.Л. Гриценко та її дисертаційне дослідження. Зазначу лише основні аспекти.

Наукова новизна дисертації полягає передусім в уточненні чим саме відрізняються тлумачення концепту свідомості в філософії Ф. Brentano, К. Штумпфа, А. Майнонга та Е. Гуссерля, а також у проясненні питання які саме нередуковані компоненти досвіду можуть залишитися після проведення всіх етапів запропонованої Е. Гуссерлем редукції. Цікавою також є спроба дисертантки показати спільне та розбіжне між ідеями Л. Вітгенштайна та Е. Гуссерля у контексті скептицизму як методологічної позиції.

Ми вважаємо, що отримані дисертанткою висновки цілком достовірні та обґрунтовані. Це було забезпечено адекватно визначеними метою та завданнями

дослідження, підбором відповідної методології та бібліографії. Зроблені висновки мають суттєве теоретичне значення, оскільки проведена А.Л. Гриценко наукова робота додає суттєві напрацювання до осмислення питань генезису та змісту феноменологічного руху.

Виходячи з цього, рекомендуємо до винесення на процедуру захисту дисертаційне дослідження «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.» А.Л. Гриценко.

ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ:

Д. філос. н., проф., завідувач кафедри філософії О कोरोков В.Б.

Аналіз дисертації та наукових праць засвідчив актуальність та новизну роботи. Поставлена у дослідженні мета досягнута, основні завдання – вирішені. Отримані результати є обґрунтованими, мають теоретичне та практичне значення і можуть бути застосовані в науковій та практичній діяльності. Дисертаційна робота Гриценко Аліни Леонідівни на тему «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.» є самостійною та завершеною працею, в якій отримані нові наукові результати та висновки.

Таким чином, можна зазначити, що дисертаційна робота Гриценко Аліни Леонідівни відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 (зі змінами та доповненнями), та вимогам пунктів 9, 10, 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 167, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 033 «Філософія». Дякую!

К. філос.н., доц., доцент кафедри філософії Данканіч Р.І.

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій Гриценко Аліни Леонідівни свідчить про актуальність та новизну роботи. У цілому дисертантка досягає мети та вирішує завдання дисертаційного дослідження. Результати роботи претендують на теоретичне та наукове значення. Дисертаційна робота Гриценко Аліни Леонідівни «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.» є завершеною науковою працею, яка містить низку нових актуальних та достовірних результатів, що свідчать про її обґрунтованість і важливість для дискурсу історії філософії. В цілому дисертаційне дослідження Гриценко Аліни Леонідівни є самостійним та обґрунтованим. Положення та висновки дисертації належним чином відображені у публікаціях авторки, апробовані на наукових конференціях.

Підсумовуючи, варто зазначити, що дисертаційна робота Гриценко Аліни Леонідівни «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.» за своєю актуальністю, теоретичною та практичною значимістю, науковим і теоретичним рівнем, а також новим підходом у постановці й розв'язанні наукових проблем відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 (зі змінами та доповненнями), та вимогам пунктів 9, 10, 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 №167, а Гриценко А.Л. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 033 «Філософія». Дякую!

Д-р філос.н., проф., проф. кафедри філософії Шевцов С. В.

Робота Гриценко Аліни Леонідівни є актуальною та представляє собою логічне завершене дослідження, є доказом наукової зрілості та відповідає стандартам даного наукового рівня. Висновки дисертаційного дослідження пройшли належну апробацію на наукових конференціях, повноцінно відображені в статтях, надрукованих у фахових виданнях з філософських наук. Вважаю, що є всі підстави рекомендувати до захисту дисертацію Гриценко А.Л. на тему «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст.» у разовій спеціалізованій вченій раді.

Дякую за увагу!

ВИСНОВОК

1. Актуальність теми дисертації.

Актуальність теми зумовлена необхідністю глибшого осмислення витоків феноменологічної традиції та формування концептуального поля філософії Едмунда Гуссерля. Вивчення впливів філософських шкіл другої половини XIX - початку XX століття дозволяє краще зрозуміти особливості становлення його методу та ідей.

Затвердження теми та плану дисертації.

Тема дисертації затверджена вченою радою Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», протокол №3 від 29.10.2020 р. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради факультету суспільних наук і міжнародних відносин протокол №9 від 20.03.2025 р. та на засіданні Вченої Ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, протокол № 8 від 27.03.2025 р. у такій редакції «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних

шкіл другої половини XIX – початку XX ст». Науковими керівниками призначено д.філос.н., проф. Кулика О.В., д.філос.н., проф. Дубініну В.О.

Зв'язок теми з науковими програмами, планами, темами.

Роботу виконано у відповідності з науково-дослідною темою кафедри філософії Донбаського державного педагогічного університету «Особистість і суспільство в XXI столітті: концепції та тенденції розвитку» (державний реєстраційний номер 0115U003308).

Особистий внесок автора.

Дисертація є особистою науковою працею, яку виконано автором протягом 2020-2024 рр. Висновки і положення наукової новизни одержані авторкою самостійно; наукові публікації виконані одноосібно, окрім однієї статті, яка опублікована у співавторстві, у науковому періодичному виданні, що індексується у Web of science: Hrytsenko Alina L.(2024) Methodological potential of phenomenology and hermeneutics in research on valeological, rehabilitation and physiotherapeutic activities. Alina L. Hrytsenko, Vira O. Dubinina, Hanna I. Savonova, Yuliia A. Lazutkina // Acta Balneol. Vol. 66(1). – P. 53–59. (Гриценко А. - обробка актуальності та новизни, критичний аналіз джерел, Дубініна В. - розробка загальної концепції дослідження, Савонова Г. - збір та аналіз літератури, Лазуткіна Ю. - аналіз результатів та узагальнення висновків).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації, відповідають вимогам до подібного виду досліджень і базуються на узагальненні широкого охоплення наукової літератури та достатнього обсягу аналітичних даних отриманих в ході виконання науково-дослідних робіт. Достовірність результатів дисертаційної роботи підтверджена їх апробаціями на науково-комунікативних заходах, у тому числі на міжнародних науково-практичних конференціях. Обґрунтованість отриманих результатів забезпечується завдяки комплексному використанню в дисертаційній роботі теоретичних, емпіричних та статистичних методів наукових досліджень, які відповідають визначеним меті та завданням. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечені структурно-логічною схемою дослідження відповідно до поставленої мети. Також, слід відзначити, відповідність предметної спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності 033 «Філософія».

Наукова новизна отриманих результатів.

Наукові положення та нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для філософської науки, полягають у тому, що А.Л.Гриценко вперше досліджує специфіку формування концептуального апарату феноменології.

Вперше:

– показано, що у концептуальному полі феноменології Ф. Brentano, К. Штумпфа, А. Майнонга та Е. Гуссерля різним чином формулюється предмет феноменології, перш за все, тому, що вони інакше осмислюють концепт свідомості (відповідно до чого концептуальне поле свідомості у Майнонга зводиться до світу предметностей; у Brentano – до психологічного світу; у Штумпфа – до світу феноменів; а у Гуссерля – до чистого ейдосу свідомості). В результаті чого у Гуссерля аналіз концептуального поля свідомості залишився не завершеним, а у Штумпфа – з непроясненим онтологічним статусом, а Майнонг у цьому контексті також не зміг побудувати закінчену теорію свідомості. Таким чином, теорія свідомості залишилась незавершеною у всіх версіях феноменологічного дискурсу;

– показано, що феноменологія Гуссерля дотримується класичного раціонального розуміння свідомості і приймає тезу про необхідність і можливість проведення повної редукції компонентів досвіду. В роботі визначається така теоретична модель свідомості, яка дозволить проявити всі надзвичайно різноманітні компоненти досвіду без обмежень, які накладає класична феноменологія. Проведено реконструкцію смислового поля феноменологічних вчень кінця XIX – початку XX ст., відповідно до якої свідомість, з одного боку, не є тільки філософсько-теоретичним конструктом з чіткою детермінацією, а виступає, скоріше, як дисипативна структура (структурований хаос), а з іншого боку, є насамперед живим процесом, або екзистенціальним проявом людини (самою екзистенцією), яка розкривається у численних актах світоспоглядання і смислоутворення;

– визначено, що, незважаючи на проведення всіх етапів редукції для очищення свідомості в феноменології Гуссерля, виявляється, що залишаються нередуковані компоненти досвіду (інтенціональність і предметність свідомості, наявність темпоральних структур, систему «час-свідомість», які неможливо укласти в дужки. Нередукованими компонентами є також загальні ноематичні структури чи тенденція перетворення результатів діяльності свідомості на смисл;

– виявлено, що однією з теоретичних основ аналітичної філософії Л. Вітгенштайна та феноменологічної філософії Е. Гуссерля є скептицизм, як загальне поле розгортання їх методологічних побудов, вихідною базою якого виступає античний скептицизм (до нього належить принцип епохэ, утримання від суджень про існування зовнішнього світу, непевність чуттєвого споглядання та інше); цей скепсис більш поміркований у Е. Гуссерля і значно більш радикальний у Л. Вітгенштайна. З'ясовано, що скептична позиція у цих мислителів виступає не як самоціль (що часто зустрічалося у античних скептиків), а як зважений теоретичний дискурс, який відображає реальні проблеми на шляху пізнання, особливо, якщо мова йде про свідомість, інтелект і ментальні характеристики людини.

Отримали подальший розвиток:

– положення про темпоральність і структуру «час-свідомість», яка виступає як принципова і нерозривна єдність всіх компонентів часу, таких як ретенція – точка тепер – протенція і виступає основою всієї діяльності свідомості. Надається класифікація форм темпоральності, як вони визначаються у феноменології Гуссерля (час у до феноменологічному сенсі: фізичний та об'єктивно-психологічний час, пов'язаний з процесами сприйняття фізичних предметів, які трансформуються у сенсі емпіричної психології; продукти діяльності емпіричної свідомості: пізнання, уявлення, спогади, фантазії, почуття, сподівання і т. ін., тобто, все, що вказує на те, що свідомість просто «живе», існує в якості феномену поруч з іншими феноменами; далі це іманентний, внутрішній час свідомості та тимчасові об'єкти; а також темпорально - конститутивний потік, що конститує часові ряди; первинний «час-свідомість», що визначається як фундаментальна структура, яка саме і є свідомістю як такою і за своєю суттю є також результатом ейдетичного споглядання; похідні синтези, знову наповнені змістом, але вже після процедур феноменологічної редукції, результати ейдетичного споглядання і схоплення сутності предметів). Таким чином, характеристика темпоральності, яка може бути виявлена у творчості Гуссерля значно ширше, ніж у феноменології внутрішньої свідомості часу;

– розглянуто неоднозначне відношення теорії предметів А. Майнонга у формуванні феноменологічного руху. Показано, що його концепція за своїми витоками і своєю проблематикою теж є оригінальним феноменологічним вченням, однією з версій не гуссерлівської феноменології, яка надає специфічне тлумачення продуктам фантазії, численним теоретичним фікціям, всьому, що має сенс, незалежно від свого реального існування. Тим не менше, слід зазначити, що філософія А. Майнонга, не є феноменологією у сенсі Е. Гуссерля і як така не входить до складу феноменологічного руху в цілому, але вона є доволі своєрідною рецепцією найбільш важливішою феноменологічної проблематики. Дана концепція умовно займає посереднє місце між аналітичною філософією і феноменологією, виступає як достатньо поміркована онтологія, що у свою чергу виступає як теоретична основа наук про духовні утворення, метафізику. Якщо феноменологія Гуссерля орієнтована на розгляд самої свідомості і її базових, фундаментальних характеристик, то Майнонг займається саме продуктивною діяльністю свідомості, вивчає, так би мовити, «другу», вторинну онтологію, що створена такою діяльністю. У певному сенсі це має свою цінність, як теоретичну, так і з точки зору розвитку прикладної психології, яка зазвичай має справу саме з майнонгіанською предметністю.

Уточнено:

– що феноменологія Гуссерля суттєво трансформує поняття інтенціональності Brentano і доводить його розуміння до створення царини ноєматичних структур свідомості, що у своєму повному існуванні виступають у

якості смислу. Таке знання про предмет, отримане до будь-якого досвіду, Гуссерль називає обрієм цього предмету. Чисте сприйняття феноменології Гуссерля є не сприйняттям якоїсь речі, а процесом розуміння її ноетичного обрію. Але тут вже не можна говорити про інтенціональність і сприйняття у сенсі Brentano, в загальноприйнятому психологічному визначенні цього терміна, як про отримання ззовні тієї чи іншої інформації, або ж тих чи інших мотивів, знань, уявлень, спогадів і т.і., оскільки тут йдеться про те, що є самою умовою можливості отримання будь-якого знання взагалі і що складає, кажучи словами Гуссерля, «буттєвий зміст» предмету;

– положення про наявний ізоморфізм світу і його пізнання в тих смислових і мовних утвореннях, за допомогою яких світ стає корелятом нашої свідомості. У феноменологічній традиції існує фундаментальне припущення про структурну відповідність між світом як таким і його пізнанням через смислові та мовні конструкції. Феноменологічна онтологія будується на розумінні, що система інтенціональних актів конститує саму структуру свідомості. Це положення має універсальний характер і поширюється на будь-які онтологічні побудови в рамках феноменологічного підходу. Хоча звичайна свідомість сприймає об'єкти як існуючі незалежно від неї, феноменологічний аналіз розкриває їх як похідні продукти нашої свідомості – специфічні утворення, що виникають у процесі інтенціональної діяльності. Таким чином, феноменологія радикально переосмислює традиційне розуміння реальності, показуючи, що навіть найоб'єктивніші, на перший погляд, явища є результатом конституюючих актів свідомості, які надають світу його значущість і структуру;

– розглянуто концепцію життєвого світу Гуссерля, показано, що введення поняття життєвого світу, виступає як певний відступ від більш ранньої версії феноменології. Це відступ, *по-перше*, від проекту філософії як суворою науки, якою і повинна була стати феноменологія і для чого вона саме і була запропонована. *По-друге*, життєвий світ, що є передумовою будь-якого мислення, так чи інакше виводить нас за межі раціонального знання, є відступом від раціональності, принаймні, у сенсі ранньої версії феноменології. *По-третє*, ця концепція нівелює власний гуссерлівський трансцендентальний проект, необхідність споглядання сутностей і фундаментальний метод феноменології – послідовну редукцію (epoché). Якщо не вдаватися у деталі, то життєвий світ за Гуссерлем, це і є саме те, що треба «виносити за дужки», тобто редукувати. Все це не тільки передбачає розрізнення індивідуального і колективного аспектів свідомості, але й у певному сенсі виводить нас за межі індивіду, оскільки під трансцендентальною суб'єктивністю Гуссерль розуміє не тільки досвід свідомості, але й досвід інтерсуб'єктивної комунікації.

Практичне значення отриманих результатів дослідження.

Результати дослідження можуть бути використані для аналізу картини виникнення феноменологічної проблематики та її подальшої реалізації у контексті розвитку феноменології як філософської теорії, а також застосовуватися під час

викладання навчальних курсів з історії зарубіжної філософії: «Феноменологія», «Європейська філософія другої половини XIX – початку XX ст.», «Філософія мови», «Сучасна філософія» та ін.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях та особистий внесок у них автора.

Постановка і вирішення всього комплексу завдань та публікація результатів дослідження здійснені автором самостійно, окрім однієї статті (одна стаття опублікована у співавторстві у виданні Web of science; доля Гриценко А. – 40%). За темою дослідження автором опубліковано 9 робіт, з них 4 – у фахових виданнях України з філософських наук, 1 – у зарубіжному виданні з міждисциплінарних студій, 1 у співавторстві – у науковому періодичному виданні, що індексується в наукометричній базі «Web of Science».

Апробація результатів дослідження була здійснена в доповідях на 3 міжнародних наукових конференціях.

Публікації Гриценко А.Л. відповідають вимогам пп. 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами).

Список робіт, опублікованих за темою дисертації:

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Гриценко А.Л. (2023) Концептуальні передумови становлення феноменології в німецькій філософії XIX ст. Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: «Філософія. Педагогіка». 2(2), 24-27. <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2023-2-5> (**Фахове видання категорії «Б»**)
2. Гриценко А.Л. (2024) Феноменологія свідомості: про нередуковані компоненти досвіду. Науковий журнал «Актуальні проблеми філософії та соціології». 46, 23-27. <https://doi.org/10.32782/apfs.v046.2024.5> (**Фахове видання категорії «Б»**)
3. Гриценко А.Л. (2024) Феноменологія і аналітична філософія: скептицизм як теоретична основа. Humanities Studies: Збірник наукових праць Запоріжжя: «Гельветика». 19(96), 33-39. <https://doi.org/10.32782/hst-2024-19-96-03> (**Фахове видання категорії «Б»**)
4. Гриценко А.Л. (2024) Концепт «Lebenswelt» Е. Гуссерля і постановка проблеми Іншого. Humanities Studies: Збірник наукових праць Запоріжжя: «Гельветика». 20(97), 45-51. <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-05> (**Фахове видання категорії «Б»**)

Публікація у зарубіжному виданні:

1. Hrytsenko Alina L. (2024) The Concept of Phenomenological Philosophy as A Problem of Phenomenological Reduction by Edmund Husserl. Журнал Social Science and Humanities Journal. № 8(5), 3698 – 3703. <https://sshjournal.com/index.php/sshj/article/view/1033>

Стаття у науковому періодичному виданні, що індексується Web of science:

1. Alina L. Hrytsenko, Vira O. Dubinina, Hanna I. Savonova, Yuliia A. Lazutkina (2024) Methodological potential of phenomenology and hermeneutics in research on valeological, rehabilitation and physiotherapeutic. Acta Balneol. 66(1), 53–59. (Доля участі Гриценко А.Л. 40 процентів: методологія, збір та аналіз інформаційної та філософської літератури). Acta Balneol. <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/15500/1/ActaBalneol2024i1%20%281%29.pdf> doi: 10.36740/ABAL202401109 (Web of Science)

Наукові праці здобувача, які свідчать про апробацію матеріалів дисертації

1. Гриценко А.Л. (2024). Скептичні засади феноменології та аналітичної філософії // *Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference* (Lviv, Ukraine 26-28 May) С.1109-1110. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/01/PERSPECTIVES-OF-CONTEMPORARY-SCIENCE-THEORY-AND-PRACTICE-13-15.01.25.pdf>
2. Гриценко А.Л. (2024). Радикальний скептицизм в сучасній аналітичній філософії // *Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference Barcelona* (Spain 15-17 July) С.191-193.
3. Гриценко А.Л. (2025). Життєвий світ у феноменології Е.Гуссерля // *The 12th International scientific and practical conference "Perspectives of contemporary science: theory and practice"* (January 13-15, 2025) SPC "Sci-conf.com.ua", Lviv, Ukraine. С.1295-1297.

На підставі заслуховування та обговорення доповіді Гриценко А.Л. про основні положення дисертаційної роботи, питань та відповідей на них

УХВАЛИЛИ:

1. Підготовлена аспіранткою кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара дисертація Гриценко Аліни Леонідівни «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини ХІХ – початку ХХ ст» є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують конкретне наукове завдання у галузі гуманітарних наук. Дисертація, у цілому,

відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів № 44 від 12.01.2022р. (в редакції 01.01.2024р.) та може бути винесена на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для розгляду питання про утворення спеціалізованої вченої ради для разового публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія.

2. Рекомендувати дисертаційну роботу Гриценко Аліни Леонідівни «Формування концептуального поля феноменології Гуссерля в контексті феноменологічних шкіл другої половини XIX – початку XX ст» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія.

3. Клопотати перед Вченою радою університету розглянути питання про створення спеціалізованої вченої ради для проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія Гриценко Аліни Леонідівни у такому складі:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	Шевцов Сергій Вікторович (голова)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, професор кафедри філософії.	Доктор філософських наук, 09.00.05 – історія філософії, 2008 р., Україна	Професор кафедри філософії, 2011 р., Україна	1. Шевцов С.В. (2021). Феномен інтелектуальних спільнот Р. Коллінза у горизонті досліджень з філософії культури. Науково-теоретичний альманах «Грані». Т.24. №11. С. 14-20. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.15421/1721103 https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1712 2. Шевцов С.В. (2022). Філософія міжнародного космічного права: концептуальні горизонти проблемного поля. Науково-теоретичний альманах «Грані». Т.25. № 5. Дніпро. С. 47-52. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.15421/172260 https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1805

					3. Шевцов С.В. (2022). Філософія міжнародного космічного права: етико-праксеологічний вимір. Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences. Т.5. Вип. 2. Дніпро. С. 85-95. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.15421/342224 https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1104 4. Шевцов С.В. (2023). Танатоцентричність «руського мира» в оптиці ідей Ханни Арендт. Науково-теоретичний альманах «Грані». Т.26. №3. С. 45-53. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.15421/172347 https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1839816 5. Шевцов С.В. (2024). Філософсько-педагогічні підґрунтя освітньо-професійної програми «Культурологія: менеджмент культурних процесів». Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences. Т. 7. № 1. С. 128-135. https://doi.org/10.15421/342424 (фахове видання категорії Б) https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1184/1608
2	Секундант Сергій Григорович (опонент)	Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Міністерство освіти і науки України, професор кафедри філософії	Доктор філософських наук, 09.00.05 - історія філософії, 2015 р., Україна	Професор кафедри філософії, 2019 р., Україна	1. Секундант С.Г. (2022). Ежен Дюпреель і Хаїм Перельман: нормативно-критичні засади «риторичного повороту в сучасній» філософії. Ч.1. Sententiae. Т.41. Вип.2. С.61-93. (Scopus) https://doi.org/10.31649/sent41.02.066 https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/article/view/628/533 2. Секундант С.Г. (2021). Ляйбніц і Вольф: Критичні засади ідеї наукової революції в філософії. Sententiae. Т.40. Вип.1. С. 44-66. (Scopus)

					https://doi.org/10.31649/sent40.01.044 https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/article/view/558/462 3. Секундант С.Г.; Орехова І. (2023). Час і простір у філософії Ляйбніца. Ч.3. Sententiae. Т.42. Вип.2. С.87-110. (Scopus) https://doi.org/10.31649/sent42.02.087 file:///C:/Users/Komp/Downloads/senten_2023_42_2_7.pdf 4. Sekundunt S.G., Rodriguez M.S. (2024). Johann Nikolaus Tetens' Critical Foundations of the First Project for the Reform of Metaphysics. Sententiae. Т.43. Вип.3. С.99-112. (Scopus) https://doi.org/10.31649/sent43.03.099 https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/article/view/1076
3	Ханжи Володимир Борисович (опонент)	Одеський національний медичний університет, Міністерство охорони здоров'я України, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов	Доктор філософських наук, 09.00.02 – діалектика і методологія пізнання, 2015 р., Україна	Професор кафедри філософії та біоетики, 2018 р., Україна	1. Khanzhy V.B., Lyashenko D.M. (2023). The Interpretation of Husserl's Time-Consciousness in the Reconstruction of the Concept of Anthropic Time. Part One. Anthropological Measurements of Philosophical Research. №23. С.117-132. (Web of Science). https://doi.org/10.15802/ampr.v0i23.283627 https://ampr.ust.edu.ua/article/view/283627/277914 2. Khanzhy V.B., Lyashenko D.M. (2023). The Interpretation of Husserl's Time-Consciousness in the Reconstruction of the Concept of Anthropic Time. Part Two. Anthropological Measurements of Philosophical Research. №24. С.101-117. (Web of Science). https://doi.org/10.15802/ampr.v0i24.295485 https://ampr.ust.edu.ua/article/view/295485/288381 3. Ханжи В. Б. (2024). Виникнення та становлення

					людини у теорії еволюціонізму: суперечливі моменти та критичні стріли. Перспективи. Соціально-політичний журнал. № 2. С. 46-57. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.2.6 http://perspektyvy.pdpu.od.ua/2_2024/8.pdf
4	Окороков Віктор Брониславович (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, завідувач кафедри філософії	Доктор філософських наук, 09.00.05 – історія філософії, 2003 р., Україна	Професор кафедри філософії, 2005 р.	1. Okorokov, V.B. (2022). On the purity of European consciousness in the existential anthropology of early M.Heidegger. Anthropological Measurements of Philosophical Research, №21. С.137-150. (Web of science). https://doi.org/10.15802/ampr.v0i21.260495 https://ampr.ust.edu.ua/article/view/260495/256953 2. Okorokov, V.B. (2022). On the Purity of European Consciousness and the Limits of Being-Time in the Existential Anthropology of the Late M. Heidegger. Philosophy and Cosmology. T.29, С.88-115. (Web of science) https://doi.org/10.29202/phil-cosm/29/9 http://ispcjournal.org/journals/2022/02/PhC_29_Okorokov.pdf 3. Okorokov V. (2024). To the origins of the true existence of Western thinking: Martin Heidegger and the Ghosts of the European Mind. Philosophy & Cosmology. T.33. С.183-205. (Web of Science) https://doi.org/10.29202/phil-cosm/33/9 https://ispcjournal.org/journals/2024/33/Philosophy&Cosmology_vol_33_Okorokov.pdf 4. Okorokov V.B. (2020). In-Depth Time Compaction in Fundamental Measurement of Consciousness by Husserl-Heidegger-Badiou (According to the Recipe of Einstein's General Relativity.

					Philosophy And Cosmology. T.25. C.118-130. (Web of Science). https://doi.org/10.29202/phil-cosm/25/10 https://ispcjournal.org/journals/2020/02/PhC_25_Okorokov.pdf 5. Окороків В.Б. (2024). Мислення про суще-буття у вченнях давньогрецьких мудреців і давньоіндійських ріші (в інтерпретації сучасних європейських і індійських філософів: Мартін Гайдеггер і Шрі Ауробіндо Гхош). Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences. T.7. Вип.1. С.58-70. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.15421/342416 https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1175/1600
5	Данканіч Римма Іванівна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, доцент кафедри філософії	Кандидат філософських наук, 09.00.05 – історія філософії, 26.09.2012 р., Україна	Доцент кафедри філософії, 2015 р., Україна	1. Данканіч Р.І. (2021). Проблема методу в феноменології Е.Гуссерля. <i>Перспективи. Соціально-політичний журнал</i>. №3. С.12-17. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2021.3.2 http://perspektyvy.pdpu.od.ua/3_2021/2.pdf 2. Данканіч Р.І. (2021). Картезіанський принцип абсолютної аподиктичності в феноменології Е.Гуссерля і герменевтиці Г.Гадамера. <i>Перспективи. Соціально-політичний журнал</i>. №4. С.4-10. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2021.4.1 http://perspektyvy.pdpu.od.ua/4_2021/1.pdf 3. Данканіч Р.І. (2022). Криза раціонального мислення в західноєвропейській філософії. Актуальні проблеми філософії та соціології №36. С.35-40. (фахове

					видання категорії Б) https://doi.org/10.32837/apfs.v0i36.1108 http://apfs.nuoua.od.ua/archive/362022/6.pdf 4. Данканіч Р. (2023). Екзистенційно-онтологічний вимір сумління в контексті гайдеггерівської парадигми буття. Культурологічний альманах. №3. С.126-131. (фахове видання категорії Б) https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.3.17 https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/235
--	--	--	--	--	--

Результати відкритого голосування:

«За» - 15 ,

«Проти» - немає,

«Утримались» - немає.

Рішення прийнято одногосно.

Голова

міжкафедрального семінару

Віталій КРИВОШЕЇН

Секретар

Вікторія ВЕРШИНА